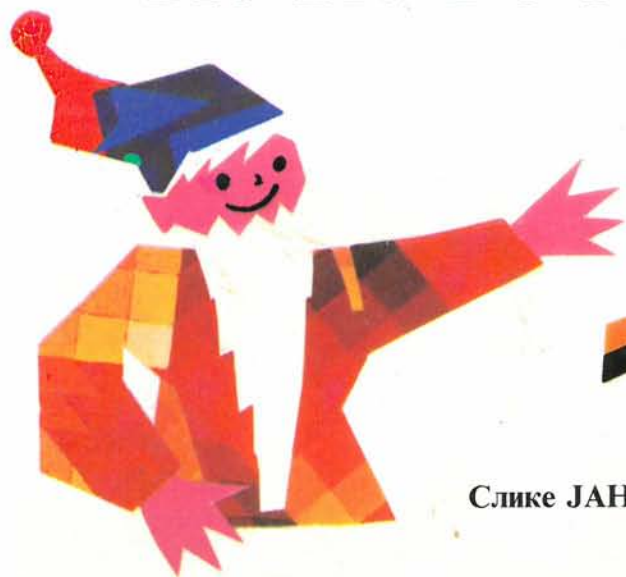

ДЕСАНКА МАКСИМОВИЋ

ПАТУЉАК КУКУРУЗОВИЋ

Слике ЈАНЕЗА СОЛЕА

СЛИКОВНИЦЕ ЗА ДЕЦУ
СТАРИЈЕГ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА
БИБЛИОТЕКА „1001 РАДОСТ“

Избор
ТАЊЕ КРАГУЈЕВИЋ-ВУЈИЋ

Стручно мишљење и оцена
ЉУБИНКА КРЕШИЋ, секретар Савета за
васпитање и бригу о деци СР Србије

Уредник
БОЖИЦА ВИДАНОВИЋ

Ликовни уредник
БОЖИДАР АРЕЖИНА АРИШ

9

ПОСВЕЂЕНО МЕЂУНАРОДНОЈ ГОДИНИ ДЕТЕТА

Издавачи
Завод за уџбенике и наставна средства, Београд
„Народна књига“, Београд

ДЕСАНКА МАКСИМОВИЋ

ПАТУЉАК КУКУРУЗОВИЋ

БАЈКА О ПУТЕВИМА

Слике ЈАНЕЗА СОЛЕА

БЕОГРАД, 1979.

ПАТУЉАК КУКУРУЗОВИЋ

На некој стрњици крај реке обрасле шибљем чувао је дечак козе. С једне стране су расли кукурузи, с друге виноград и морао је много да пази да козе не би отишле у штету. Али понекад би се занео у игру, па не би приметио кад коза докочи лиску кукуруза или се упути винограду. Било је много ствари које су мамиле његову пажњу: велики мрављи дворци, жабе, гуштери; осим тога је волео да деља свиралице од врбе и прави у реци вирове. Тако се

једном био занео градећи путању од мравињака до реке:
прутом је повлачио црту у земљи, да се мрави не би мучили кад
пођу на воду и путовали дуго преко бусења. А таман је срећно
просекао тај главни мрављи друм, кад чу из кукуруза неко
певуши, ни гласно ни тихо, ни танко ни дебело:

Чувај, дечко, козу,
обрстиће лозу,
и биће батина
ко на свадби вина.

Дечак се окрене и збиља види да је једна коза прескочила ограду и почела да брсти чокот лозе. Он је одмах врати и зађе у кукурузе да види ко је певао. Али никога није могао да пронађе. Ветар је лако шумио у дугом, сјајном лишћу кукуруза и нишао им свилену браду, а никакав се људски глас није поново чуо.

Кад је дошао кући, дечак исприча мајци шта се догодило, а она му рече:

— Сигурно ти се то од ветра учинило,
немој више о томе да мислиш.

Али дечак није могао да не мисли и
прокрстарио је сутрадан опет кукурузе,
завиривао испод врежа бундева и дулека,
што су међу њима вијугале, и ништа. Врати
се тада на њиву, одломи врбов прут и
занесе се у дељање свиралице. Сунце је
пекло како само може бити и потпуна
тишина владала свуд околу.

Наједном дечак опет зачу где неко у кукурузима певуши, ни гласно ни тихо, ни танко ни дебело:

Кад би дечак знао,
не би онде стао:
где је камен сиви,
љута шарка живи.

Дете уплашено скочи с камена на коме је стојало и одгурну га издалека мотком, а испод камена доиста изиђе гуја шарка и оде у трње крај реке.

— Да је игла, наћи ћу га — повиче дечак, и пође опет да га тражи.

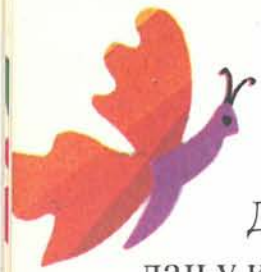
Али је поново завладала потпуна тишина. Свилене браде кукуруза се блистале на сунцу, кљуцала у кору крушке птица, и ништа више.

— Мора да је неки дух у кукурузима — рече он мајци, вративши се кући.

А она се бојала да се дечак не препадне, па иако је и сама мислила да је дух, рече:

— То је жубор воде био, немој више о томе да мислиш.

Дечакова је мати била сирота удовица, сеоска везиља. И дању и ноћу је везла на платну рукаве и огрлице за сељанке, па је тако већ почела и вид да губи. Сеоске гатаре су јој саветовале да превија разно лишће, али јој то није помогло. Једног дана тако, кад су јој очи много сузиле, она рече дечаку:

— Слушала сам пре од старих људи да у нашој околини има нека скривена чесма, чија је вода лековита за очи. Добро би било да је сутра узгред потражиш; ја не знам да у близини има икаква чесма.

Дечак је сутрадан узалуд обишао целу околину и тек пред подне дошао на стрњику крај реке. Седајући под крушку сав задихан рече:

— Где ли ће бити та лековита чесма да ми је знати!

Како он то изусти а онај исти глас из кукуруза стаде певушкати, ни тихо ни гласно, ни танко ни дебело:

У пећини горе,
ено такве чесме,
само нико не сме
за њу, дете, знати,
осим твоја мати.

Оде дечак до пећине у стени, у коју раније није никад улазио, коју су чак и старији људи заобилазили, јер је врло мрачна и дубока била, и нађе у самом њеном дну чесму, танку, једва чујну. Одјурити тада радостан мајци и јави јој. И како се збиља тамо умила, очи су јој постале бистрије. Зато рече сину, желећи да награди непознатог створа у кукурузима:

— Размотри, сине, сутра опет по њиви, можда ћеш пронаћи где се скрива наш добротвор, па га позови у госте.

Дечак овог пута пође без коза, да би на миру могао тражити непознатог певача из кукуруза. Али како стиже на њиву киша

удари, те мораде да се скло-
ни под крушку. Пљусак је
био снажан и вода је лила
низ лиске кукуруза као низ
олуке. И кроз радосни шум
летње кише, дечак зачу опет
где певуши познати пријат-
ни глас:

Ој, хој, хој,
сад кукуруз мој
расте на тој води;
добро ће да роди.

И тако неколико пута: по-
ћути мало, па опет настави своју
песму, видело се да је певач био
весео. Тад се учини дечаку, док
је мотрио пажљиво одакле глас
долази, да брада на једном куку-
рузу често подскакује и да је
много беља од осталих. Притр-
чи он тамо те завири. Кад оно
чудо невиђено: у оном зеленом
фишеку од лишћа, где обично
стоји клип кукуруза, стоји чове-
чић и игра у месту. Очи му ситне
као у врапца, руке и ноге мају-
шне, само брада велика скоро
колико цео он.

— Ко си ти? — упита га
дечак зачуђено.

— Ја сам патуљак Кукурузовић — одговори мали човек, не престајући да игра. — У којим се кукурузима ја настаним, расту као из воде. Зато су и ови тако добри. А тебе сам заволео, јер знам да си добро дете. Чуваћу те увек, док овде будеш козе напасао.

— Мајка ми је казала да те позовем к нама у госте. Хоће да те почасте што си мене спасао змије а њој помогао да излечи очи — рече опет дечак.

Али патуљак Кукурузовић одговори:

— Ја не могу нигде одавде; кад бих изашао, брада би ми сместа сва отпала. А имам свега што ми треба: кишом се појим а ваздухом храним.

И рекавши то, опет настави своју игру и песму, а дечак радосно отрча по пљуску кући да све исприча мајци.

БАЈКА О ПУТЕВИМА

Када је Време, стари неимар и стари рушилац, створило свет, било је задовољно. Све што је нужно било налазило се у њему. За жедне су текле воде, за гладне бујала пшеница. На праведне је падала блага роса, за криве су били спремни громови. Помрчину ноћи разгонила је месечина, а од дневне жеге штитио је хлад дрвећа. По великим шумама су за децу већ биле посејане приче, само је још требало да никну. Ипак, Време упита своје помоћнике:

— Децо, да нисам што сметнуо с ума? У вас су млађе очи, погледајте добро па ми кажите ако што недостаје.

Они се почну освртати око себе, али нису могли опазити никаквог недостатка, све им се чинило у најбољем реду. Док ти долете најмлађи и јави:

— Неимару, заборавио си да развијеш по земљи стазе и путеве. Ено их тамо у кутку стоје савијени.

Погледа Време и опази збиља велике котурове намотаних путева, богаза и путања, набацаних као точкови једни преко других.

— Добро си опазио — рече он најмлађем неимарчићу — и пољуби га. — Хајде узмите сваки по један пут или стазицу и развијте их где је најпрече.

Старији упрте велике цесте и друмове јер су били тешки, а млађи танушне путање и стазе. Само за најмлађег није ништа остало те он удари у плач. Међутим, Време примети да је остала још мравља стаза, танка као врпца, и лакша од паучине, па рече расплаканом малишану:

— Не жалости се! За тебе је, ено, остала мравља стазица. Носи је и развиј кроз ливаде и шуме. Пожурни само да ти остали не измакну!

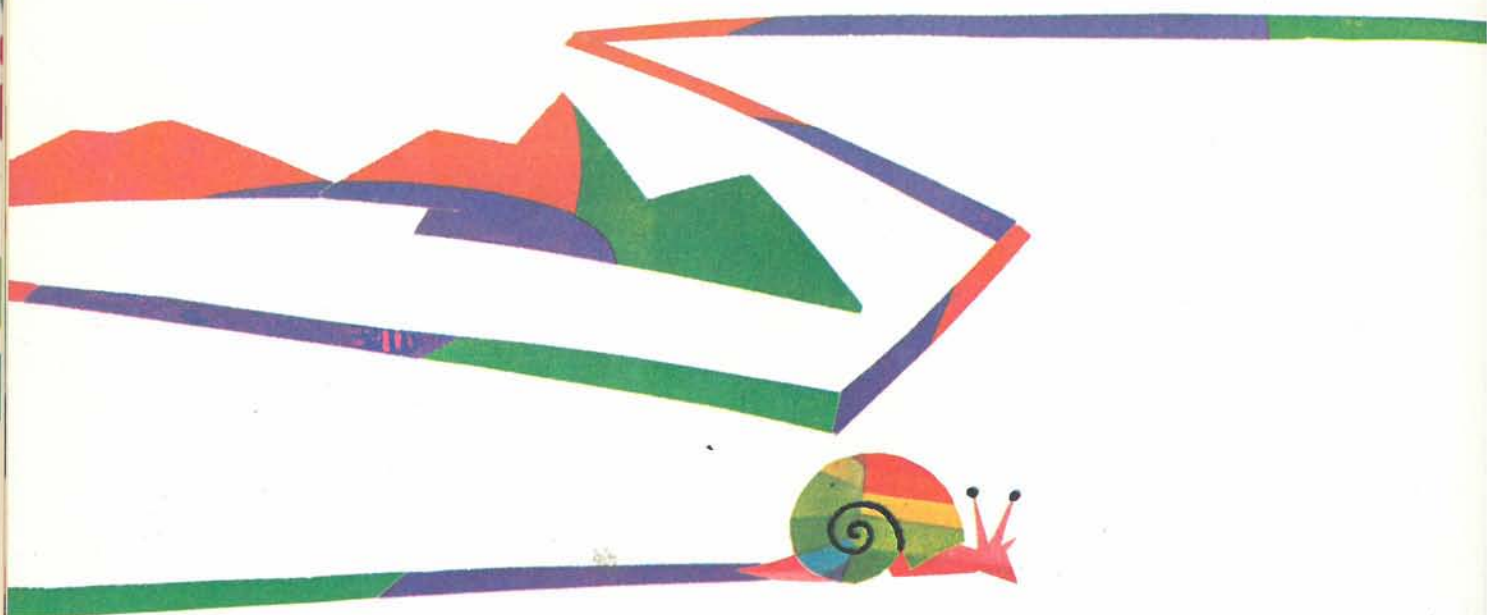

Најмлађи узе заборављени котурић и потрча за осталима. Убрзо их сустиже. Ишли су у поворци све два и два, као деца. Последњи у реду био је онај што је носио пужеву стазу па стаде до њега прихвативши песму коју су сви тихо певали:

Ево белих скутова,
стазица и путова.
По врућини, студи,
путоваће људи;
сваки земље кут
обићи ће пут.

Они што су носили широке глатке путеве спусте се у равнице, они што су носили кривудава крену у брежуљкасте пределе, они са уским стазама пођу у планине и шуме, најмлађи застане на ливади а његов друг крај потока.

Они што су отишли у равнице опазе како људи лутају изгубљени у тој ширини: нико не зна којим правцем да удари да би стигао куд жели. Газили су преко усева, по трњу, по коприви. Видећи то, неимарчићи брзо стану развијати један од највећих путева. При том су песмом себи сладили труд.

Равни пут се одвија,
по долини повија,
око младе травице,
и глогове живице
и пшеничне њивице.

Бели пут корача
преко трња, драча;
не зна се где стаје,
не зна откуда је.

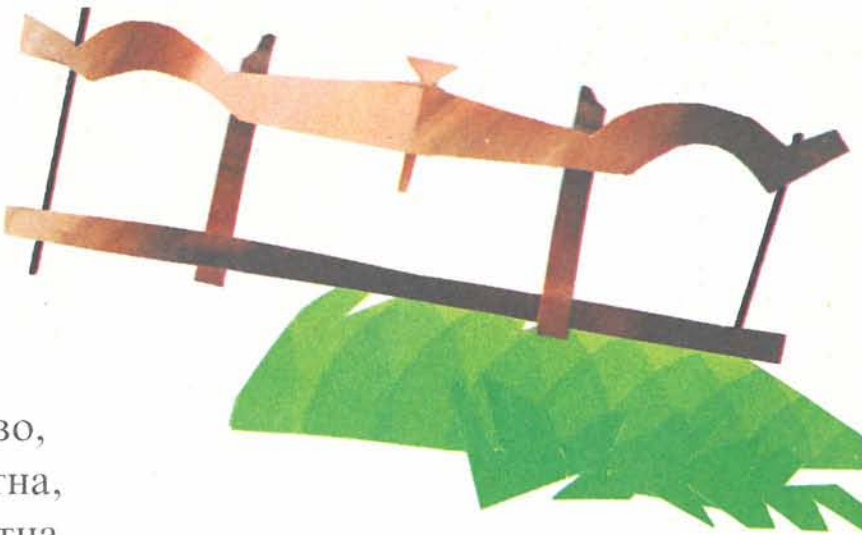

Развијали су га седам дана и седам ноћи, а Време се однекуд задовољно смешило јер су већ могли лако путовати и боси, пошто трња нису газили, и туђинци, пошто нису могли залутати.

Други, што су носили стазе, зашли су по брдовитим пределима и шумама и певали:

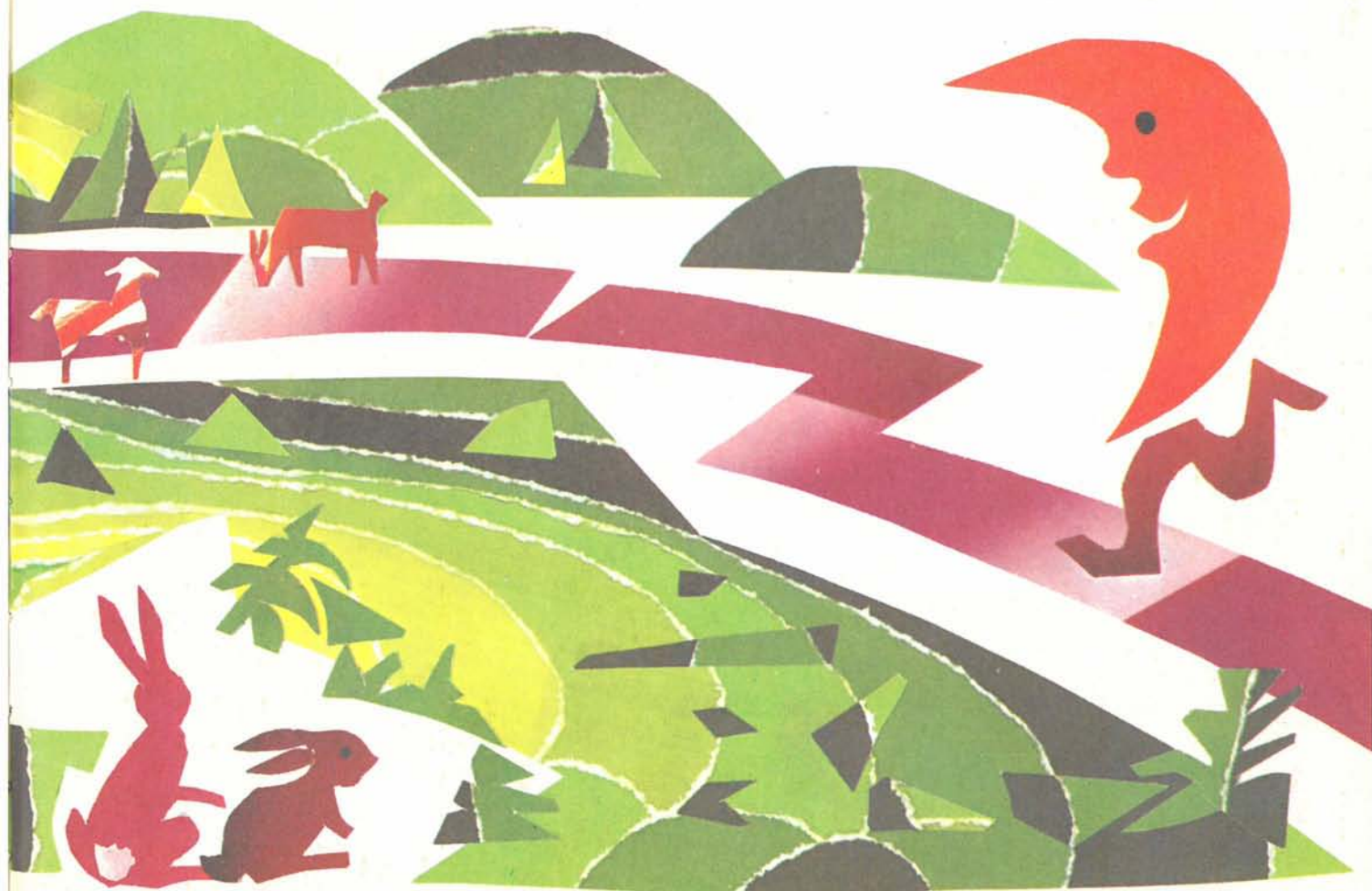

Одавиј се, стазо,
одавиј се, златна,
као труба платна.

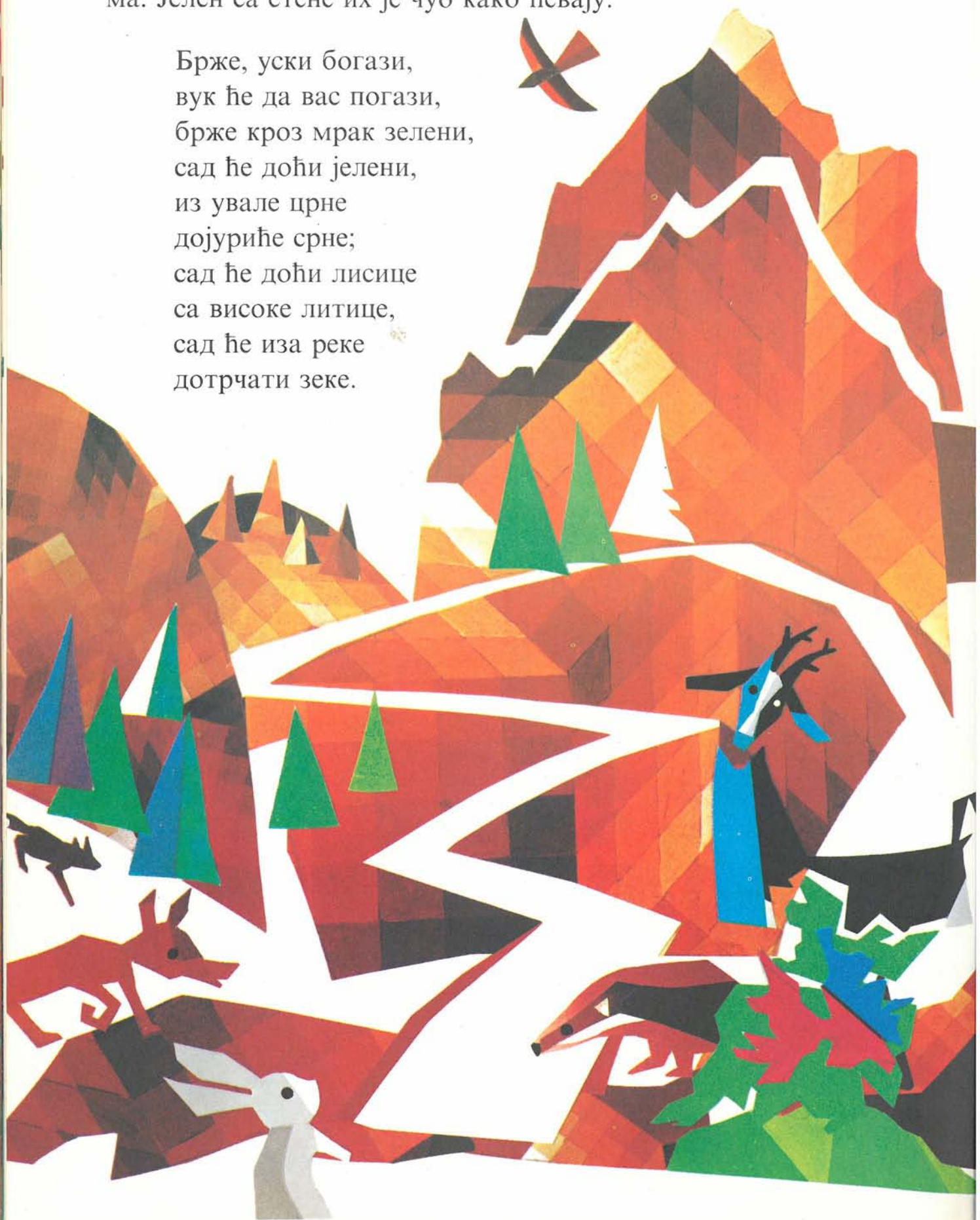
Тобом ће да газе,
стазо моја млада,
пастири и стада.

И често ће ноћу,
када нема света,
месец да се шета.

Трећи су прострли богазе за звериње по високим планинама. Јелен са стене их је чуо како певају:

Брже, уски богази,
вук ће да вас погази,
брже кроз мрак зелени,
сад ће доћи јелени,
из увале црне
дојуриће срне;
сад ће доћи лисице
са високе литице,
сад ће иза реке
дотрчати зеке.

Негде кроз село одмотавала се сребрна путањица за пужа и
безброј пута понављала се песмица:

Овуд, стазе дуж,
путоваће пуж,
ноћи, дана сто,
мали пужић го.

А најпријатнији глас у овом хору био је глас најмлађег неимара, који је развијао пут за мраве. Време је једва чуло његову песму што се дизала из високе траве:

Кроз различак плав
путоваће мрав,
и кроз љутић жут
ићи ће му пут.

И шумска ће трава
бити пуна мрва,
и пољана свака
пуна мравињака.

Времену, старом неимару, толико је било мило што су неимарчићи на свом послу певали па је за успомену на те дане рекло да увек сви путници, и стари и млади, и ноћу и дању, и у пољу и у шуми, певају. И тако је и до данас остало: кад путују, певају и звери, и бубе, и људи.

Предлог првог кола сликовница усвојио је Уређивачки одбор за предшколско васпитање и образовање у саставу: др Иван Ивић (председник), Милован Данојлић, Милена Дицић, Миланка Јовановић, Вера Јосифовић, Миланка Килибарда, Љубинка Крешић, Милена Ловрић, Душанка Лукић, др Александра Марјановић, Петар Милошевић, Чедомир Мирковић, Будимир Нешић, Божица Видановић и Тања Крагујевић.

Издавачи: Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, Обилићев венац 5/1; Издавачка радна организација „Народна књига“, Београд, Шафарикова 11; издање прво, 1979. година; коректор Миленко Толмачевић; тираж: 15000 примерака; штампа „Младинска књига“, Љубљана.

За издаваче: др Војислав Секуловић, директор ООУР стварање и издавање уџбеника, и Видак Перић, директор „Народне књиге“.

СЛИКОВНИЦЕ ЗА ДЕЦУ
ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА
БИБЛИОТЕКА „1001 РАДОСТ“

Прво коло:

1. ИМАМ КОЊА ЗЕКАНА — *јесме* Г. Витеза, слике Б. Мојсиловића
2. ЈАРАЦ ЖИВОДЕРАЦ — *народне јриче*, слике Б. Пејовића
3. НА ПЕТИБОРУ ЈЕЗЕРО — *зајонейке, брзалице, ређалице*, слике Р. Зечевића
4. МАЛЕ ПЕСМЕ — *јесме* Г. Тартаље, слике Б. Кићевац
5. МИШЕВИ И МАЧКЕ — *јесме* Ј. Ј. Змаја, слике И. Ћирић
6. НЕШТО ШУШНУ — *шљиве народне јриче*, слике Ј. Грујичић
7. НИЈЕ—ЈЕСТЕ — *јесме* Д. Радовића, слике И. Кушанића
8. НИКОЛИЦА С ПРИКОЛИЦОМ — *јрича* Б. Ћопића, слике Ж. Ковачевића
9. ПАТУЉАК КУКУРУЗОВИЋ — *бајке* Д. Максимовић, слике Ј. Солеа
10. ПОШЛА КОКА НА ПАЗАР — *народна јесма*, слике Р. Стевића Раса

